

TRENDOVI NA TRŽIŠTU RADA

U BIH I REGIONU 2014 - 2018

Sažetak

U Bosni i Hercegovini je u periodu od 2014. do 2017. godine u prosjeku registrovano 6,2% više zaposlenih. Imajući u vidu da je Agencija za statistiku BiH od januara 2018. godine – objedinjujući retroaktivno i novi izračun za 2017. godinu usvojila novu metodologiju prikupljanja podataka za Federaciju BiH – podaci za cijelokupan tekući mandat koji bi uključili i prvi kvartal 2018. godine nisu uporedivi i ne mogu dati precizne pokazatelje o padu/rastu registrovane zaposlenosti u BiH. U FBiH je u periodu 2014. – 2017. broj zaposlenih porastao za 6%, dok je u Republici Srpskoj broj zaposlenih za period 2014. – 2017. porastao za 8%. U Hrvatskoj je stopa rasta zaposlenosti porasla za 2,41%, u Crnoj Gori za 5,05%. U Srbiji je za četverogodišnji period 2014. – 2018. registrovana zaposlenost porasla za 5% što Bosnu i Hercegovinu u odnosu na navedene zemlje regiona stavlja na vodeće mjesto.

Kada je riječ o anketnim podacima, zaposlenost u Bosni i Hercegovini porasla je za 0,5%, dok su u regionu zabilježene znatno veće stope. Srbija je zabilježila porast od 9,84%, potom slijedi Makedonija sa 7,31%. Crna Gora zabilježila je porast od 6%, a Hrvatska 3,8%. Posljednja u nizu je Bosna i Hercegovina sa navedenim porastom od 0,5%. Registrovani broj nezaposlenih regionu ukazuje na to da je Crna Gora jedina zemlja koja bilježi trend rasta registrovane nezaposlenosti od 51,75%. U Bosni i Hercegovini, za mandatni period 2014.-2017. zabilježen je najmanji trend smanjenja registrovane nezaposlenosti u regionu od 10,96%. U Hrvatskoj je nezaposlenost padala za 40,89%, u Srbiji za 15,22%, i Makedoniji za 17,19%.

Prema anketnim podacima, nezaposlenost u Bosni i Hercegovini za mandatni period 2014.-2018. pala je za 31,5%. U regionu je također zabilježen pad – Srbija za osmogodišnji period bilježi 23,54% pada, u Hrvatskoj je to 37,3% pada, u Makedoniji 21%, te u Crnoj Gori 8,84% što Bosnu i Hercegovinu pozicionira na prvo mjesto.

U regionu su prosječne plate rastle. U Bosni i Hercegovini je spram preostalih zemalja regiona rast bio najmanji iznoseći 4%. Plata je najviše porasla u Makedoniji, za 12,4%, potom u Hrvatskoj (12,05%), zatim u Srbiji (10,3% za razliku od rekordnog rasta u prethodnom četverogodišnjem periodu kada je zabilježen iznos od 28,6%). U Crnoj Gori plata je porasla za 7%.¹

1 Opis termina navedenih u analizi:

1. Stopa zaposlenosti obuhvata sve osobe starije od 15 godina koje su tokom referentnog perioda imale zasnovan radni odnos sa poslodavcem. Izračunava se kao odnos broja zaposlenih (prema 5.a ili 5.b) i radno sposobnog stanovništva;
2. Stopa nezaposlenosti obuhvata sve osobe starije od 15 godina koje su tokom referentnog razdoblja bile bez posla, tokom tog razdoblja bile u svakom trenutku na raspolaganju za posao, te tražile posao. Izračunava se kao odnos broja nezaposlenih (prema 6.a ili 6.b) i radne snage;
3. Radno sposobno stanovništvo obuhvata sve osobe koje imaju 15 i više godina podijeljene u dvije glavne kategorije: radnu snagu (ekonomski aktivno) i ekonomski neaktivno stanovništvo;
4. Radnu snagu ili aktivno stanovništvo čine zaposlene i nezaposlene osobe;
5. Zaposlene osobe su osobe koje imaju 15 i više godina i koje su:
 - a) prema registriranim podacima imale zasnovan radni odnos, radile volonterski ili su obavljale pripravički staž, bez obzira na vrstu radnog odnosa i dužinu radnog vremena,
 - b) prema anketnim podacima radile najmanje jedan sat za platu ili naknadu, bez obzira na njihov formalni status ili nisu radile, a imale su posao na koji će se vratiti;
6. Nezaposlene osobe su osobe koje imaju 15 i više godina i koje:
 - a) prema registriranim podacima su registrirane na birou za nezaposlene,
 - b) prema anketnim podacima nisu obavljale nikakavu aktivnost za platu ili naknadu, aktivno tražile posao ili su našle posao i u skoroj budućnosti će početi raditi ili bi mogle početi raditi ako im bude ponuđen posao.

Uvod

Analiza se sastoji od uporednog prikaza BiH i zemalja u regiji po indeksima registrovane i anketne zaposlenosti, registrovane i anketne nezaposlenosti, te podacima o visini prosječnih primanja. Regionalni prikaz daje uvid u napredak BiH u odnosu na susjedne zemlje – Hrvatsku, kao najmlađu članicu, te Srbiju, Makedoniju i Crnu Goru kao kandidatkinje za ulazak u Evropsku uniju, istovremeno omogućavajući da se odredi pozicija Bosne i Hercegovine u regiji. Registrovane podatke treba uzeti s većom rezervom s obzirom na to da je u zemljama regije, a posebno u BiH, upitna korelacija između zaista nezaposlenih i registrovanih nezaposlenih osoba, što zbog nivoa sive ekonomije, što zbog prakse registracije nezaposlenih na zavodima za zapošljavanje i uvezanosti registriranih na biroima sa zdravstvenom zaštitom. U Federaciji Bosne i Hercegovine je također početkom 2018. godine došlo do promjene u metodologiji prikupljanja podataka, te podaci za prvi kvartal 2018. godine nisu uporedivi sa prethodnim godinama.

Prateći generalne ekonomske trendove u regiji, ovi podaci također ukazuju da BiH, izuzimajući poraznije podatke o anketnoj zaposlenosti koje Bosna i Hercegovina sa procentom od 0,5% ima zahvaliti naglom padu u broju zaposlenih u 2016. godini, u prosjeku i ovisno o pokazatelju prati zemlje regiona. Makedonija bilježi najveći pozitivni pomak prema većini kriterija, dok preostale zemlje, shodno varijablama (ne) zaposlenosti jedna drugu u prosjeku prate sa zanemarivim odstupanjima.

Zaposlenost

Registrirana zaposlenost

Prema službenim podacima, broj zaposlenih u Bosni i Hercegovini u mandatnom periodu 2014.-2018. bilježio je rast – izračun rasta za cjelokupan period nažalost nije moguće učiniti jer je početkom 2018. godine došlo do izmjena u metodologiji izračuna podataka za Federaciju BiH.

U periodu od 2014. do 2017. broj registrovanih zaposlenih osoba je porastao za 6,2%.

U 2017. godini je spram prethodne primjetno povećanje udjela zaposlene radne snage u ukupnoj radnoj snazi od čak 5,44%. Pored, dakle, toga što je rastao broj zaposlenih, rasli su uporedo i stopa zaposlenosti i udio zaposlenih u radnoj snazi – dok je 2015. spram 2014. godine zabilježen nešto usporeniji rast zaposlene radne snage – tek 0,25%, u 2016. je on dobio ubrzanje od čak 1,61% u odnosu na prijelaz između prethodne dvije godine. U 2017. stopa zaposlenosti je zabilježila i veći rast u odnosu na prethodnu godinu rastući za 1,96%.

Kada je riječ o Federaciji BiH, od januara 2018. godine primijenjena je nova metodologija prikupljanja podataka za ovaj entitet, te oni sada obuhvataju podatke dobijene iz administrativnog izvora, Porezne uprave Federacije BiH, te podaci za ovaj kvartal nisu uporedivi sa prethodnim periodom. Registrovana zaposlenost od 2014. do 2017. u FBiH porasla je za 6%.

Udio zaposlenih u radnoj snazi u 2016. godini dosegao je rast od 6,7%, da bi se u 2017. godini nastavio taj pozitivni trend i doseglo novih 5,83%. Kada je riječ o udjelu zaposlenih u ukupnom broju radno sposobnog stanovništva, trend ovog rasta imao je nešto usporenije, ali i dalje pozitivne pomake. Dok je 2015. godine ostvaren usporeniji rast od 0,35%, od 2016. se on ubrzao za 1,75% ubrzavši se u 2017. još više – dosegnuvši dakle kroz četiri godine 1.79%.

U Republici Srpskoj, pozitivni trendovi su pratili one u Federaciji i na državnom nivou. Bilježeći usporeniji trend rasta u 2015. (4.441 novih zaposlenih), broj prosječno zaposlenih je u 2016. godini porastao za 7.320. Kada je riječ o udjelu zaposlenih u ukupnoj radnoj snazi, trend se nije smanjivao. Bilježeći usporeniji rast između 2014. i 2015. godine od zanemarivih 0,08%, u 2016. godini ova stopa se povećala za 2,94% povećavši se i u narednoj 2017. godini za još većih 3,88%.

Udio zaposlenih u ukupnom broju radno sposobnog stanovništva u RS-u je u prve dvije godine također bio zanemariv, dok se u 2016. godini povećao za 1,43% i nastavivši blago pozitivan trend i u narednoj 2017. godini za novih 1,88%.

Godina	BiH			FBiH			RS		
	br. zapos.	%RS*	Stopa	br. zapos.	%RS*	Stopa	br. zapos.	%RS*	Stopa
2014.	↑702.503	↑62,72%	↑27,39%	↑443.578	↑64,19%	↑27,01%	↑241.544	↑58,91%	↑27,67%
2015.	↑712.714	↑62,74%	↑27,64%	↑450.121	↑64,30%	↑27,36%	↑245.985	↑58,99%	↑27,79%
2016.	↑728.040	↑67,79%	↑29,25%	↑457.974	↑71,00%	↑29,11%	↑253.305	↑61,93%	↑29,22%
2017.	746.332	73,23%	31,21%	467.894	76,83%	30,90%	260.608	65,81%	31,10%

%RS*: udio zaposlenih u ukupnoj radnoj snazi;

Stopa: udio zaposlenih u ukupnom broju radno sposobnog stanovništva

Tabela 1.: *Registrovana zaposlenost u BiH²*

Kada se u obzir uzmu podaci iz regiona, sve tri zemlje, i Hrvatska, i Srbija, i Crna Gora zabilježile su rast u broju zaposlenih, s tim da je Hrvatska u prvom kvartalu 2018. godine zabilježila pad od 0,91%.

Kada se pogledaju udjeli zaposlenih u ukupnom broju radno sposobnog stanovništva, Srbija je u periodu od 2015. do nakon prvog kvartala 2018. godine imala rast od 2,12%.

Udio zaposlenih u ukupnoj radnoj snazi porastao je u istom periodu u Srbiji za 2,23%. Osim pada u broju zaposlenih zabilježenog u prvom kvartalu 2018. spram prethodne godine (12.588 manje zaposlenih), Hrvatska Srbiju prati u rastu udjela zaposlenih u radnoj snazi i radno sposobnom stanovništvu, te je, primjera radi stopa u periodu od 2014. do 2017. porasla za 2,41%. Crna Gora u broju zaposlenih i u stopi nije zabilježila nikakav pad, ali je udio zaposlenih u ukupnoj radnoj snazi padao u 2015. i 2016. godini - u 2015. spram 2014. pao je za 0,52%, a u 2016. spram 2015. pao je za neznatnih 0,02%, te je već u narednoj 2017. godini ostvaren rast udjela od 1,46%.

² Podaci za 2018. su dostupni prema novousvojenoj metodologiji prikupljanja podataka za FBiH te stoga nisu uporedivi sa prethodnim periodom. Podaci preuzeti iz: Agencije za statistiku BiH, Federalnog zavoda za statistiku i Agencije za rad i zapošljavanje BiH.

Godina	Srbija			Hrvatska			Crna Gora		
	br. zapos.	Stopa	%RS*	br. zapos.	Stopa	%RS*	br. zapos.	Stopa	%RS*
2014.*	-	-	-	1,322,562	36,59%	69,87%	173,595	34,67%	65,83%
2015.	1,995,883	32,94%	64,04%	↑ 1,332,826	↑ 37,16%	↑ 70,48%	↑ 175,617	↑ 35,09%	↓ 65,31%
2016.	↑ 2,009,785	↑ 33,40%	↓ 62,63%	↑ 1,354,912	↑ 38,00%	↑ 74,04%	↑ 177,908	↑ 35,59%	↓ 65,29%
2017.	↑ 2,062,588	↑ 34,46%	↑ 63,86%	↑ 1,382,839	↑ 39,00%	↑ 75,56%	↑ 182,368	↑ 36,49%	↑ 66,75%
2018.	↑ 2,092,220	↑ 35,06%	↑ 66,27%	↓ 1,370,251	-	-	-	-	-

%RS*: udio zaposlenih u ukupnoj radnoj snazi;

Stopa: udio zaposlenih u ukupnom broju radno sposobnog stanovništva

2014.*: Podaci o broju zaposlenih za 2014. godinu u Srbiji nisu dostupni.

Tabela 2.: *Registrovana zaposlenost u regionu*³

Anketna zaposlenost

Prema recentnim anketama o radnoj snazi, u Bosni i Hercegovini je u 2016. godini spram prethodne došlo do naglog pada u broju zaposlenih od 21.000, dakle 2,6%. Međutim, već je u 2017. godini rast revitaliziran za 15.000 novih zaposlenih (rast od 1,9%).

Dok je udio zaposlenih u ukupnom broju radno sposobnog stanovništva uredno rastao, udio zaposlenih u ukupnoj radnoj snazi zabilježio je u 2015. godini zanemariv pad od 0,14%, da bi već u narednoj 2016. godini ostvario rast od 2,22%, te je u 2017. godini zabilježen novi značajniji rast od 4,95%.

Kada je riječ o entitetskim pokazateljima, u Federaciji BiH je u 2016. godini spram 2015. zabilježen pad u broju zaposlenih u iznosu od 16.000 hiljada (3,23%), ali je u 2017. godini postignut rast od 7.000 novih zaposlenih (1,46%).

Stopa je u Federaciji za četverogodišnji period porasla za 6,7%, dok je udio radne snage povećan za 11,6%.

³ Podaci preuzeti iz: Republički zavod za statistiku Srbije, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Zavod za statistiku Crne Gore.

U Republici Srpskoj, kao i u Federaciji, dolazilo je do pada u broju zaposlenih u 2016. godini (4.000 manje), ali je rast u 2017. godini premašio i stanje u 2015., te je spram te godine broj zaposlenih porastao za 1.000 više.

Za razliku od Federacije, udjeli zaposlenih u ukupnoj radnoj snazi i ukupnom broju radno sposobnog stanovništva nisu bilježili nikakve padove, a najznačajniji rast ostvaren je u udjelu zaposlenih u ukupnoj radnoj snazi u 2017. godini spram 2016. (3,73%).

Godina	BiH			FBiH			RS		
	br. zapos.	Stopa	%RS*	br. zapos.	Stopa	%RS*	br. zapos.	Stopa	%RS*
2014.	812.000	31,66%	72,50%	495.000	30,15%	71,64%	305.000	34,94%	74,39%
2015.	↑822.000	↑31,87%	↓72,36%	↑496.000	30,15%	↓70,86%	↑312.000	↑35,25%	↑74,82%
2016.	↓801.000	↑32,18%	↑74,58%	↓480.000	↑30,51%	↑74,42%	↓308.000	↑35,52%	↑75,31%
2017.	↑816.000	↑33,90%	↑79,53%	↑487.000	↑32,17%	↑79,97%	↑313.000	↑37,35%	↑79,04%

%RS*: udio zaposlenih u ukupnoj radnoj snazi;

Stopa: udio zaposlenih u ukupnom broju radno sposobnog stanovništva

Tabela 3.: Anketna zaposlenost u BiH⁴

Kada je riječ o kretanjima iznosa broja zaposlenih u regionu, sve zemlje podjednako bilježile su rast u broju zaposlenih. Srbija je u periodu od 2014. godine do 2018. imala rast od 9,84%, a Hrvatska 3,8%. Makedonija je za isti period zabilježila rast od 7,31%, dok je Crna Gora – koja je u udjelu zaposlenih u ukupnoj radnoj snazi zabilježila zane-mariv pad u 2016. godini u iznosu od 0,17% – zabilježila rast u broju zaposlenih od 6%. Srbija dakle, prema pokazatelju rasta broja anketne zaposlenosti prednjači u odnosu na ostale zemlje regiona (9,84%), zatim je prati Makedonija sa četverogodišnjim rastom od 7,31%, potom slijedi Crna Gora sa iznosom od 6%, zatim Hrvatska sa 3,8%, te je posljednja u nizu Bosna i Hercegovina sa procentom od 0,5% za šta ima zahvaliti naglom padu u broju zaposlenih u 2016. godini.

4 Podaci preuzeti iz Agencije za statistiku BiH.

Godina	Srbija			Hrvatska		
	br. zapos.	Stopa	%RS*	br. zapos.	Stopa	%RS*
2014.	2,544,188	41.71%	80.63%	1,566,000	43.32%	82.73%
2015.	↑ 2,558,407	↑ 42.22%	↑ 81.84%	↑ 1,589,000	↑ 44.30%	↑ 84.03%
2016.	↑ 2,719,400	↑ 45.19%	↑ 84.75%	↑ 1,590,000	↑ 44.59%	↑ 86.89%
2017.	↑ 2,794,700	↑ 46.70%	↑ 86.53%	↑ 1,625,000	↑ 45.83%	↑ 90.27%

Godina	Crna Gora			Makedonija		
	br. zapos.	Stopa	%RS*	br. zapos.	Stopa	%RS*
2014.	216,300	43.20%	81.91%	690,188	41.24%	71.97%
2015.	↑ 221,700	↑ 44.30%	↑ 82.45%	↑ 705,991	↑ 42.11%	↑ 73.93%
2016.	↑ 224,200	↑ 44.85%	↑ 82.28%	↑ 723,550	↑ 43.10%	↑ 76.28%
2017.	↑ 229,300	↑ 45.88%	↑ 83.93%	↑ 740,648	↑ 44.09%	↑ 77.62%

%RS*: udio zaposlenih u ukupnoj radnoj snazi;

Stopa: udio zaposlenih u ukupnom broju radno sposobnog stanovništva

Tabela 4.: Anketna zaposlenost u regionu⁵

Nezaposlenost

Registrovana nezaposlenost

U mandatnom periodu 2014.-2017., broj nezaposlenih u Bosni i Hercegovini zabilježio je pad od 10,96%. Najznačajniji pad zabilježen je u 2017. godini kada se broj nezaposlenih u odnosu na godinu koja prethodi smanjio za 31.990 (6,2%).

Kada je riječ o stanju u entitetima, dok Federacija BiH bilježi pad od 8,54%, u Republici Srpskoj zabilježen je pad broja nezaposlenih u iznosu od 16,64%.

⁵ Podaci preuzeti iz: Republički zavod za statistiku Srbije, Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Zavod za statistiku Crne Gore, Državni zavod za statistiku Republike Makedonije.

Godina	BiH			FBIH			RS		
	br. zapos.	Stopa	%RS*	br. zapos.	Stopa	%RS*	br. zapos.	Stopa	%RS*
2014.	549.607	49,07%	21,43%	391.427	56,65%	23,84%	145.918	35,59%	16,71%
2015.	↓541.817	↓47,70%	↓21,01%	↓390.204	↓55,74%	↓23,72%	↓139.465	↓33,44%	↓15,76%
2016.	↓521.350	↓48,54%	↓20,95%	↓377.854	↓58,58%	↓24,02%	↓131.659	↓32,19%	↓15,19%
2017.	↓489.360	↓47,70%	↓20,33%	↓357.971	↓58,78%	↓23,64%	↓121.632*	↓30,72%	↓14,51%

%RS*: udio zaposlenih u ukupnoj radnoj snazi;

Stopa: udio zaposlenih u ukupnom broju radno sposobnog stanovništva

121.632*: Podaci za posljednji kvartal za 2017. godinu nisu dostupni.

Tabela 5.: *Registrovana nezaposlenost u BiH⁶*

Srbija je u mandatnom periodu 2014.-2017. u iznosu broja nezaposlenih zabilježila pad od 15,22%. U Hrvatskoj se da uočiti veoma značajan pad od 40,89%, dok je u Makedoniji za dati mandatni period nezaposlenost pala za 17,19%. Crna Gora je zabilježila rast broja nezaposlenih osoba od 51,75%, što bi značilo da Bosna i Hercegovina spram regiona sa svojih 10,96% zauzima pretposljednje mjesto u ovom rangu, ispred Crne Gore koja jedina bilježi rast broja nezaposlenih.

Godina	Srbija			Hrvatska		
	br. zapos.	Stopa	%RS*	br. zapos.	Stopa	%RS*
2014.	767435	24.31%	12.58%	328.187	17.34%	9.08%
2015.	↓743158	↓23.84%	↓12.26%	↓285.906	↓15.12%	↓7.97%
2016.	↓713153	↓22.22%	↓11.85%	↓241.860	↓13.22%	↓6.78%
2017.	↓650573	↓20.14%	↓10.87%	↓193.967	↓10.60%	↓5.47%

6 Podaci preuzeti iz statističkih informatora Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine.

Godina	Crna Gora			Makedonija		
	br. zapos.	Stopa	%RS*	br. zapos.	Stopa	%RS*
2014.	33284	12.62%	6.65%	123661	7,39%	12,89%
2015.	↑34587	↑12.86%	↑6.91%	↓114979	↓6,86%	↓12,04%
2016.	↑42844	↑15.72%	↑8.57%	↓104523	↓6,23%	↓11,02%
2017.	↑50509	↑18.49%	10.11%	↓102394	↓6,10%	↓10,73%

%RS*: udio zaposlenih u ukupnoj radnoj snazi;

Stopa: udio zaposlenih u ukupnom broju radno sposobnog stanovništva

Tabela 6.: *Registrovana nezaposlenost u regionu⁷*

Anketna nezaposlenost

Godina	BiH			FBiH			RS		
	br. zapos.	Stopa	%RS*	br. zapos.	Stopa	%RS*	br. zapos.	Stopa	%RS*
2014.	308,000	27.50%	12.01%	196,000	28.36%	11.94%	105,000	25.61%	12.03%
2015.	↑315,000	↑27.73%	↑12.21%	↑204,000	↑29.14%	↑12.40%	105,000	↓25.18%	↓11.86%
2016.	↓273,000	↓25.42%	↓10.97%	↓165,000	↓25.58%	↓10.49%	↓101,000	↓24.69%	↓11.65%
2017.	↓211,000	↓20.57%	↓8.77%	↓122,000	↓20.03%	↓8.06%	↓83,000	↓20.96%	↓9.90%

%RS*: udio zaposlenih u ukupnoj radnoj snazi;

Stopa: udio zaposlenih u ukupnom broju radno sposobnog stanovništva

Tabela 7.: *Anketna nezaposlenosti u BiH⁸*

Podaci o nezaposlenosti iz anketa o radnoj snazi za period 2014.-2018. za Bosnu i Hercegovinu sugeriraju da je sporadično dolazilo i do pada i rasta u ovim iznosima. Dok se 2015. godine broj nezaposlenih u odnosu na prethodnu povećao za 7.000, u 2016. godini je broj nezaposlenih smanjen za čitavih 42.000 (13,3%), te je u 2017. godini došlo do još značajnijeg pada u iznosu od 62.000 (23%). U BiH ukupan pad u broju anketne nezaposlenosti za period 2014.-2017. iznosi 31,5%.

⁷ Podaci preuzeti iz Republičkog zavoda za statistiku Srbije, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i Agencije za zapošljavanje Republike Makedonije.

⁸ Podaci preuzeti iz Agencije za statistiku BiH.

Kada je riječ o kretanjima anketne nezaposlenosti u entitetima BiH, FBiH je, bilježeći izvjestan rast u 2015. godini, zabilježila u 2016. značajan pad u broju nezaposlenih u iznosu od 39.000 – nezaposlenost je, dakle smanjena za 19,1%. U Republici Srpskoj, stagnirajući u prve dvije godine, broj nezaposlenih se u 2016. godini smanjio za 4.000 (3,8%), da bi u 2017. godini bio zabilježen pad od novih 18.000 (17,8%).

Godina	Srbija			Hrvatska		
	br. zapos.	Stopa	%RS*	br. zapos.	Stopa	%RS*
2014.	613,004	19.42%	10.05%	327,000	17.27%	9.05%
2015.	↓558,375	↓17.92%	↓9.21%	↓309,000	↓16.34%	↓8.61%
2016.	↓489,400	↓15.25%	↓8.13%	↓240,000	↓13.11%	↓6.73%
2017.	↓435,200	↓13.47%	↓7.27%	↓205,000	↓11.20%	↓5.78%
2018.	↓468,700	↓14.85%	↓7.85%	-	-	-

Godina	Crna Gora			Makedonija		
	br. zapos.	Stopa	%RS*	br. zapos.	Stopa	%RS*
2014.	47,500	18.01%	9.49%	268,809	16.06%	28.03%
2015.	↓47,200	↓17.55%	↓9.43%	↓248,933	↓14.85%	↓26.07%
2016.	↑48,300	↑17.72%	↓9.66%	↓225,049	↓13.40%	↓23.72%
2017.	↓43,900	↓16.07%	↓8.78%	↓213,564	↓12.71%	↓22.38%
2018.	↓43,300	↑16.14%	↓8.66%	-	-	-

%RS*: udio zaposlenih u ukupnoj radnoj snazi;

Stopa: udio zaposlenih u ukupnom broju radno sposobnog stanovništva

Tabela 7.: Anketna nezaposlenosti u regionu⁹

Kada je posrijedi situacija u regionu, broj nezaposlenih u Srbiji bio je u konstantnom padu do 2018. godine kada je broj nezaposlenih porastao za 3.500 (0,08%) – ukupan pad iznosi 23,54%. U Hrvatskoj je broj nezaposlenih bio u konstantnom padu i padao

⁹ Podaci preuzeti iz Republičkog zavoda za statistiku Srbije, Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske, Zavoda za statistiku Crne Gore, Državnog zavoda za statistiku Republike Makedonije.

je stopom od 37,3%, dok je u Makedoniji stopa pada iznosila 21%. Slično situaciji u Srbiji, Crna Gora je pored generalnog pada zabilježila i porast u broju nezaposlenih u 2016. godini kada je taj iznos porastao za 2,3% sa ukupnim padom od 8,84%, što Bosnu i Hercegovinu sa stopom pada od 31,5% pozicionira odmah poslije Hrvatske na drugo mjesto.

Prosječne plate

Iako indeks rasta prosječne plate u Bosni i Hercegovini (Tabela 9.) u mandatnom periodu 2014.-2018. ima i svoje uzlazne, ali i silazne putanje, neto iznosi prosječnih plata su rasli. Dok se u 2015. godini spram 2014. godine nije desio nikakav rast – iznos se zadržao na prošlogodišnjih 830,00 KM, u 2016. godini, on je porastao za 0,96%. U narednoj 2017. godini rast se nastavio za novih 1,55%, a u narednoj 2018. godini, zaključno sa aprilom, porastao je za nešto manji procenat u iznosu od 1,41%, prateći taj pad i u indeksu rasta koji je u prvom kvartalu 2018. zabilježio spram 2017. godine zanemariv pad od 0,01%. Ukupan postignuti rast doseže 4%.

Dok je u FBiH iznos prosječne plate bilježio svojevrstan rast, indeks rasta je imao i silazne putanje. U prve dvije godine rast je u odnosu na 2017. kada je zabilježen nešto nagliji skok od 2,74%, bio nezatniji. U Republici Srpskoj je iznos prosječne plate, iako je tokom mandata na prijelazu između 2016. i 2017. zabilježio pad, do 2018. spram 2014. porastao za 1,58%.

Godina	BiH			FBiH			RS		
	BAM	EUR	Indeks rasta	BAM	EUR	Indeks rasta	BAM	EUR	Indeks rasta
2014.	830,0	423,9		821,0	419,3	-	825,0	421,4	-
2015.	830,0	423,9	100,0	↑834,0	↑425,9	101,6	↑831,0	↑424,4	100,7
2016.	↑838,0	↑427,1	↑101,0	↑839,0	↑428,5	↓100,6	↑836,0	↑426,1	↓100,6
2017.	↑851,0	↑434,6	↑101,5	↑862,0	↑440,3	↑102,7	↓831,0	↓424,4	↓99,4
2018.	↑863,0	↑440,8	↓101,4	↑873,3	↑445,1	↓101,3	↑838,6	↑428,3	↑100,9

Tabela 7.: Tabela prosječnih neto plata u BiH¹⁰

¹⁰ Podaci preuzeti iz Agencije za statistiku BiH, Federalnog zavoda za statistiku, Republičkog zavoda za statistiku RS-a. Podaci za BiH i FBiH izračunati zaključno sa aprilom. Podaci za prvo polugodište u Republici Srpskoj još uvijek nisu dostupni.

Kada je riječ o regionalnom presjeku (Tabela 10.), u Srbiji je u 2015. godini spram 2014. godine zabilježen zanemariv pad od približno 0,2%, dok je u naredne tri godine (2016.-2018.) porastao za 6,53%. U Hrvatskoj je u 2016. godini naspram prethodne godine zabilježen pad, dok se od date godine nastavilo sa rastom od 3,58%. U Crnoj Gori nije dolazilo do smanjenja iznosa prosječnih plata u mandatnom periodu 2014.-2018., te je zabilježena stopa rasta od 6,91%. U Makedoniji su u prve tri godine zabilježene manje turbulencije u padu i rastu, te je u prvom kvartalu u 2018. godine spram prethodne 2017. zabilježen nagli rast od 13%.

Stopa rasta iznosa neto plata u regionu pozicionira Makedoniju na prvo mjesto koja je zabilježila stopu od 12,4%, zatim je prati Hrvatska koja je zabilježila stopu rasta od 12,05%. Nakon Hrvatske slijedi Srbija čija stopa rasta u periodu od 2014.-2018. iznosi 10,3%, dok je u Crnoj Gori stopa dosegla 7%. Posljednja u rangui nalazi se Bosna i Hercegovina koja je zabilježila porazniju stopu rasta neto plata u iznosu od 3,98%.

Godina	Srbija			Hrvatska			Crna Gora		Makedonija		
	RSD	EUR	Indeks rasta	HRK	EUR	Indeks rasta	EUR	Indeks rasta	MKD	EUR	Indeks rasta
2014.	44.525	378		5.534	747	-	477	-	21.394	347	-
2015.	↓44.437	378	100,0	↑5.710	↑771	103	↑480	101	↓20.321	↓329	95
2016.	↑46.087	↑392	↑104,0	↓5.685	↓767	↓100	↑499	↑104	↑22.342	↑362	↑109
2017.	↑47.888	↑407	104,0	↑5.984	↑808	↑105	↑510	↓102	↓21.033	↓341	↓94
2018.*	↑49.096	↑417	↓102,0	↑6.198	↑837	↓103	510	↓100	↑23.795	↑385	↑112

2018*: Za 2018. godinu predstavljeni su podaci iz prva četiri mjeseca za Srbiju, Makedoniju i Hrvatsku i Crnu Goru.

Tabela 7.: Tabela prosječnih neto plata zemalja u regionu¹¹

11 Podaci preuzeti iz Republičkog zavoda za statistiku Srbije, Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Zavod za statistiku Crne Gore, Državni zavod za statistiku Republike Makedonije.

Zaključak

Analiza podataka zaposlenosti i nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini i regionu vezana za tržište rada u periodu od 2014. do 2018. godine ukazuje na to da su BiH, Hrvatska i Srbija registrirale rast stope zaposlenosti. Crna Gora je nastavila pozitivan trend zabilježen i u prethodnom periodu kada je registrovala rast zaposlenih od 3,1% - registrirajući od 2014. do 2017. indeks rasta od 5,05% - bilježeći rast veći za 1,95%.

Kada je riječ o anketnim podacima, oni upućuju na to da je u Bosni i Hercegovini u datom periodu indeks rasta u broju zaposlenih bio 0,5%, s tim da je u Federaciji on iznosio 1,61%, a u RS-u 2,62%. Posmatrajući regionalni presjek, sve su zemlje podjednako zabilježile rast u broju zaposlenih, gdje Srbija ubjedljivo zauzima prvo mjesto bilježeći rast od 9,84%, nakon čega slijedi Makedonija sa rastom od 7,31%, potom Crna Gora sa iznosom od 6%, te Hrvatska sa 3,8%. Bosna i Hercegovina sa procentom od 0,5% za šta ima zahvaliti naglom padu u broju zaposlenih u 2016. godini posljednja je zemlja u nizu.

Registrovani broj nezaposlenih regionu ukazuje na to da je Crna Gora jedina zemlja koja bilježi trend rasta registrovane nezaposlenosti od 51,75%. U Bosni i Hercegovini, za mandatni period 2014.-2017. zabilježen je najmanji trend smanjenja registrovane nezaposlenosti u regionu od 10,96%. U Hrvatskoj je nezaposlenost padala za 40,89%, u Srbiji za 15,22%, i Makedoniji za 17,19%.

S druge strane, anketna istraživanja ukazuju na to da je nezaposlenost u Bosni i Hercegovini pala za 31,5%. U regionu je prema anketnim podacima broj nezaposlenih, uz neznatne oscilacije u Srbiji i Crnoj Gori, također padao – u Srbiji je broj nezaposlenih pao za 23,5%, a u Crnoj Gori za 8,8%. U Hrvatskoj je broj nezaposlenih padao stopom od 37,3%, a u Makedoniji je stopa pada iznosila 21% što Bosnu i Hercegovinu spram zemalja regiona stavlja na drugo mjesto po postotku pada, odmah nakon Hrvatske.

U Bosni i Hercegovini je prosječna plata porasla za 3,97% (u FBiH 6,3%, a u RS-u 1,6%) . U odnosu na prethodni mandatni period, stopa rasta je sa 3,5% porasla na 3,98%. U regionu je prosječna neto plata najviše rasla u Makedoniji (12,4%), potom u Hrvatskoj (12,05%), zatim u Srbiji (10,3% za razliku od rekordnog rasta u prethodnom četverogodišnjem periodu kada je zabilježen iznos od 28,6%). U Crnoj Gori plata je rasla za stopu od 7%, dok je u Bosni i Hercegovini zabilježen rast od 3,98%.

Izvori:

- Agencija za statistiku BiH
-
- Agencija za rad i zapošljavanje BiH
-
- Federalni zavod za statistiku
-
- Republički zavod za statistiku Republike Srpske
-
- Republički zavod za statistiku Srbije
-
- Hrvatski zavod za zapošljavanje
-
- Zavod za statistiku Crne Gore
-
- Državni zavod za statistiku Republike Makedonije
-
- Hrvatski zavod za zapošljavanje
-
- Zavod za zapošljavanje Crne Gore
-
- Agencija za zapošljavanje Republike Makedonije

Centar za politike i upravljanje
Centre for Policy and Governance

Projekat finansira:

**National Endowment
for Democracy**

Supporting Freedom Around the World